

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS AREMDS PSALM 105:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr K. Fehrmann, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr J. C. Ruffmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Tel. No 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.

Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Opvoeding en Gezag, V. — Uit de Schrift: Mg is gegeven alle macht (Matth. 28:18). — Kerkelijk Leven: Rapport inzake het Vrouwenkiesrecht, H. Nog buitengaats. — De Geref. Studentenbeweging, IV. — Pop-Wet Schetsen: „Karel ende Elagast“ — „a geestelijke riddersroman, II. — Literatuur en Kunst: Kingmans, Toen de wolven samenpakten. — Opvoeding en Onderwijs: De Vergaderingen in de Pauschweek. — Uit de Buiten Kerken. — Pers. schouw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

OPVOEDING EN GEZAG.

V.

In ons laatste artikel willen we nog de kwestie onder het oog zien, of in onzen tijd niet meer dan ooit de eisch moet worden gesteld, dat men met alle mogelijke middelen het gezag handhave.

We kunnen wel heel braaf allerlei klachten aanheffen. We kunnen wel heel degelijk en deugdelijk zuchten over het tuchtelooze van onzen tijd, maar de vraag mag gesteld, of we geen andere taak hebben.

Want wat kunnen we dikwijls merken? Dat de menschen, die zoo vol van klachten zijn over het verbroken gezag en over den verloren invloed van macht en aanzien, ook zelve in eigen gezin dat gezag niet wisten te handhaven.

Er zijn er, die den mond vol hebben van onze slechte scholen, van gebrek aan tucht op de Universiteiten zelfs, en die zelve hun kinderen allerminst hielden onder de tucht; terwijl toch immers de tucht in huis eene der grondzulen is, waarop alle tucht is gebouwd.

Men vergeet nimmer, dat men heel goedkoop kan praten over hem, die over de kinderen, de jonge menschen, of ze dan scholier of student zijn, zoo slecht de tucht handhaven, maar dat in al dergelijke gevallen, waarin van een gebrek aan tucht wordt gesproken, eerst eens moet worden nagegaan, of het gezin, waaruit de betrokkene komt, wel een gezin is, waarin de tucht op de rechte wijze werd geoefend.

Des te meer moet het gezin zichzelf wachten voor de verbreking van den band van de tucht, wijl in onzen tijd de samenleving vol is van de gevaren der tuchteloozheid.

De autoriteit van hetgeen geen gezag heeft in zichzelf is zoo heel erg groot. Zoals in elke samenleving, die het beeld vertoont van een oude cultuur, zoo is het ook in de onze; niet naar innerlijke waarde, maar naar uiterlijke houding gaat men zoo spoedig oordeelen.

Maar het is niet alleen de uiterlijke houding, die erbij schijnt af te dwingen.

Daar is een andere factor.

Het is heel moeilijk voor een samenleving, het juiste midden te bewaren tusschen de waardeering voor het gemeenschappelijke (sociale) en het individuele.

Nu ligt, of liever: lag er sinds lang in onze samenleving de sterke tendenz naar het algemeene, het sociale, het uniforme meteen. Dat is geen synoniem feitelijk. Maar men is dwaas genoeg geweest, het synoniem te maken.

Sociaal leven beteekende voor groote groepen van onze medemenschen dit, dat men de dingen deed naar een bepaald model. Wie werkelijk sociaal wilde voelen, had niet het recht, eigen gaven en krachten op zijn wijze in dienst te stellen van het algemeen, neen, — het moest op een wijze, zoals een hond of een vereniging had voorgeschreven. Het leven werd gereguleerd. Niet alsof nu dit enkel in de kringen van „arbeiders“ het geval zou zijn. Neen, ook het groote leven, en het wereldje, waarin slechts enkelen onzer medemenschen zich bewegen, werd aangesteld door de kwaal, die de persoonlijkheid doodde. Trust en kartels lieten betrekkelijk weinig van persoonlijke vrijheid, van het typische en eigene in den mensch over. Al meer werd de mensch van onzen tijd het „kuddedier“.

Daar tegen nu kwam een eigenaardig verzet.

Men riep weer om de rechten van den individu. En ons maatschappelijk leven, dat vooral in de steden is ingesteld op het „kuddedier“ zijn van

den enkeling, bracht mede, dat op ander erf de mensch des te meer zichzelf wilde nidleven. Men gaat roepen om de rechten van het gemoed. Op zichzelf kiest. En tot op zekere hoogte zeer te waardeeren.

Maar betreurenswaardig is het nu, dat ook zij, die nu deze rechten van den enkeling naar voren brengen, en die zeggen voor het goed recht van de persoonlijkheid op te komen, weer zeer eenzijdig zijn. Ibsens figuren en Hauptmanns helden zijn in wezen de menschen zonder staar. Zij zijn groot, maar kunnen ook niet vinden hun evenwicht, zij vinden niet hun taak jegens de samenleving, en daarom gaan ze feitelijk als eenlingen onder.

Harmonische figuren zijn het dan ook niet, die het allersterkst tegen den invloed van onze „verintellectualiseerde en versocialiseerde“ samenleving ten velde trekken. Zij zijn op hun beurt de menschen, die vergeten, dat ook het verstand en ook de wil van den mensch rechten heeft; zij, op hun beurt vergeten, dat zij ook aan de samenleving verplichtingen hebben, evenzeer als de samenleving dit heeft aan hen.

Zij evenwel houden datgene, wat ze openbaren, voor een goed recht van hun individualiteit. Toch ten onrechte. Want wat ze doen is geen individualiteit dienen, maar het is het naar voren brengen van het subjectieve; en met den naam van individualisme mag hun doen eigenlijk niet worden bestempeld, daar in het begrip individu toch steeds zit de gedachte aan de samenleving met welke elk individu zoo nauw is verweerd. Veeleer spreken we van subjectivisme, omdat men met het objectieve en buiten het individu staande niet wil rekenen.

Dit subjectivisme nu, goeddeels reactie tegen een onnatuurlijk-gesocialiseerd leven, wordt uitgeleefd juist op het terrein van het godsdienstige en het zedelijke. Dat is wel te begrijpen. Immers op gewoon maatschappelijk erf is zulk doen niet wel mogelijk. Het bezorgt den subjectivist geen gering nadeel, wanneer hij zich daar niet schikt naar den gang van het werk, en wanneer hij niet meeloopt in den tredmolen van het alledaagsch leven.

Meermalen komt het dan ook voor, dat menschen, vooral jonge menschen, die op hun kantoor of hun werkplaats alleszins bruikbare typen zijn, en die uithenmen hun best doen, op het terrein van het zedelijke en het religieuze zich allerlei vrijheden veroorloven, en zich allerlei persoonlijke „verlofjes“ toeëigenen.

Door de ontkennig evenwel van het sociale element in zedelijkheid en religie, komt allereerst de kerk en de algemeene (vaderlijke) zede in het gedrang. Het is gemakkelijker om de tuchtelooze zelfhandhaving te wagen tegen de kerk en tegen de traditioneele levenshouding, dan tegen datgene, wat de boterham moet brengen. Het is wel droevig, maar het is nu eenmaal zoo.

Niet alleen dus is er het gevaar voor onzen tijd, dat de menschen afgaan op uiterlijk vertoon, maar er is ook het zeker niet minder groote gevaar, dat het gezag dat zich steeds op een of andere wijze min of meer sociaal uit, juist om zijn sociaal karakter wordt genegerd.

De rechten van den individu worden dan beleed in grenzeloos subjectivisme.

Daar is nog een andere factor, op welken we de aandacht moeten vestigen.

Als reactie tegen een zeer strenge opvoeding, wilt ge, de opvoeding met de plak kwam er een neiging naar het meer milde en meer vrije. We doen niemand te kort, wanneer we zeggen, dat bv. Jan Ligthart zijn sporen juist op dit terrein heeft verdiend. Deze geest van „vrije tucht“, van „vrije orde“ enz. dringt al meer door. De idee, die er achter dit verschijnsel ligt, is niet kwaad. Maar er zijn twee dingen sterk te bejammeren. In de eerste plaats, dat elk nieuw verschijnsel het type van „het doorslaan“ vertoont in zijn eersten tijd. Zoo ook hier. De menschen kunnen klaarblijkelijk niet het even-

wicht bewaren tusschen tucht en vrijheid. En in de tweede plaats valt deze beweging juist samen met die andere van het subjectivisme.

En het funeste daarbij is, dat de school zich niet steeds heeft afgevaardigd, of men ook onder bepaalde omstandigheden een maatschappelijk kwaad kan doen, door zoo maar, in een paar jaar feitelijk, een geheel nieuwe wijze van tucht-oefening te willen doorvoeren. Want wat is nu het gevaar? Dat er meestentijds geen harmonie noch overeenkomst bestaat tusschen de wijze, waarop thuis de tucht over de kinderen wordt gehandhaafd, en de wijze, waarop men op school zulks poogt te doen. Hier vrijheid en jovialiteit. Ginds maar al te vaak de strenge eisch tot gehoorzaamheid en de onverbiddelijke gelding van vaders woord. Dat maakt, dat er een zekere minachting kan komen voor de houding thuis. Men vindt als kind — zijne majesteit! — dan aldaar, dat „ze thuis nog zoo vreeselijk onderweesich zijn“, dat daar „ook niks mag“. En ieder lezer kan het verder invullen. Het erge gevolg is dan, dat hier dan het gevaar bestaat, dat men ook voor de beginselen van vader en moeder wat minder respect krijgt. Voeg daarbij hetgeen we zeiden omtrent het type van dezen tijd, en ge verstaat, dat het zoo heel goed mogelijk is, dat met vijftien à zestien jaar thuis vader den kost verdient, moeder het werk doet, en het kind alles te zeggen heeft.

Nu zijn sommige ouders op eergerijke wijze hieraan zelf schuldig. Door de fouten te maken, die we in vorige artikelen mogelijk stelden, maar ook doordien ze zelve onder de bekoring schijnen te zijn van de hoogheid van hun eigen spruit.

Heel veel ouders schijnen maar niet te willen gelooven, dat die oude Nederlanders nog zoo dwaas niet waren, toen ze uitspraken: „elk meent zijn uil een valk te zijn“.

Ouders moeten verstaan, dat zij steeds in alle opzichten de meerdere zijn van hun kind.

In alle opzichten!

„Maar“, zoo hoor ik zeggen, „als je kinderen dan veel meer weten, dan jezelf weet? Als ze dan zoo ijselijk geleerd worden?“

Wel, de christelijke opvoeding moet van meet af aan ter wille van haar eigen bestaan, ter wille van het GEZAG, dit den kinderen geven te verstaan, dat men niet iets beteekent door hetgeen men weet, maar dat men (door genade) alleen iets beteekent door hetgeen men is.

En dat, niet om er trotsch op te zijn — want het is genade — maar om er God mee te dienen.

Nimmer hebben ouders dan ook een soort houding van „onderdanige dienaar“ tegenover hun kinderen aan te nemen. Nimmer hebben ze te zeggen: „ja, maar ons kind weet al zooveel“, of: „hij zit al in de vijfde klas H. B. S.“, of iets dergelijks. Als ik anders niet van uw kind weet, vader en moeder, dan kan het nog best zijn, dat hij — ik spreek op menscheleke wijze — het grootste prulletje is, dat er rondloopt.

Wat Uw kind ook is — gij blijft ouders.

En uw kind blijft kind.

Eat nu dit gezag, dat de opvoeder over het kind heeft te oefenen, niet mag en niet moet worden uitgeleefd op ruwe, onwijze manier — daarover spraken we reeds eerder. De opvoeder heeft rekening te houden met de heiligheid van zijn werk, en hij heeft met alle wijsheid, die God hem gaf, op de beste wijze zijn taak te vervullen. In heel zijn leven moet dan ook het kind zien, dat hij in alle groote dingen de meerdere is. De meerdere in ervaring, de meerdere in wijsheid, de meerdere in kracht des geestes; ook de meerdere in liefde — en bovenal: de meerdere in geloof en heiligmaking. Weer niet om het kind met zijn minderheid „klein“ te maken — dat zou de Farizeër doen — maar om het kind op die wijze te geven steun en kracht en leiding. Een haken moet de opvoeder zijn voor het kind. Ook tegelijk een hoefvast. Evenzeer een vriend. En onder dat alles moet vader toch blijven een vorst en moeder

Kerk ge-
ominsde
voren.

heid, uit
aanwijzing
te gaan.

beeloten
redkant.
ring.

te Wer-

kman to

Parochie-
sehn.

Alphen

Weesp

la.

10b.

Reformatie",
sympathie dit
i, wilt ook uw
VERTENTIEN
zenden. ::

NO- EN
IANDEL
IPPEN

straat 42

HAAG

prachtig
n elk genre
ken prijs.

J REEDS

SCHAPPIJ

(a). Economisch

blad

?

H. AMELINK

Redacteur:

SANDERS

king van vele

de personen

dan nog heden

ere aan de

EDECEA - HOORN.

1 weekblad is het

Christelijksoet-

in ons land en

— per kwartaal.

in hoofdartikelen

omische vragen,

wingen over de

ides, laat het licht

ids- en bedrijfs-

igen kring, bevat

h financieel-ecud-

icht, een revue

chappelijk leven",

g „Pers-en Pole-

iek „Vrouwenbe-

ragenrubriek“ enz

ang geeft o.a. Dr

n studies over

ling van de rijpere

igd“.

rzorgd, zoo goed-

t, met 266 rijken

in elk christelijk

i thuis.

n een abonnement

immers aan!

een vorstin. Maar dan een vorst en een vorstin, die het kind het allerliefst heel dicht bij zich heeft, en die het het allermeeste liefheeft van alle menschen, zoolang het kind is — tot de dag, waarop de andere in het leven komt.

We klagen heel veel over het ontbreken van het gezag in onzen tijd.

Och, we hebben gelijk. Klagers hebben immers altijd gelijk.

Maar nimmer zal het beter worden, nimmer zal onze arme wereld geholpen worden, wanneer niet de verandering, de reformatie, in het gezin begint.

Als het gezin niet gered wordt, kunnen we niet al onze actie wel ophouden.

Want, zeker, ons volk heeft noodig het georganiseerde leven. Het heeft noodig allerlei veranaging en allerlei organisatie.

Maar wanneer niet het gezin oefent de tucht, wanneer niet in het gezin wordt gehandhaafd het gezag, ook HET GEZAG, dan kunnen we wel doorgaan met onze actie, maar dan sterft ons christelijke leven. Het zal sterven heel spoedig. In enkele geslachten. En de weinige getrouwen zullen zijn de aanklagers en de vervolgers dezer wereld, tegelijk.

Mijn lezers — gij, ja gij moet ons land en ons volk redden.

Gij, in uw gezin. Met uw kinderen. Als opvaders.

Om der wille van het GEZAG van Hem, die alle dingen maakte om Zins Zelfs wille.

J. W.

UIT DE SCHRIFT.

Mij is gegeven alle macht.

Math. 28:18.

Na de opstanding van Jezus heeft door den kring der christenen het wachtwoord weerklonken: naar Galilea, daar zullen wij Hem zien.

In grooten getale zijn de volgelingen daarheen getrokken.

Zoo vornde zich de groote schare, waarvan Paulus gewaagt, wanneer hij in 1 Cor. 15 ook noemt een verschijning van den Verrezenen aan meer dan vijfhonderd broeders op eenmaal.

De Zaligmaker wilde blijkbaar nog vóór Zijn heengaan verkeerden in een grooten kring van getrouwen.

Het was Hem een voorproef van de vreugde Hem voorgesteld.

Maar Hij zocht die ontmoeting niet alleen voor zichzelf.

Hij zal vóór Zijn scheiden van deze aarde een proclamatie nitvaardigen.

Hij zal een verheven woord doen hooren.

Een koninklijk woord van gezag en majesteit.

Hij zal zijn gemeente, die op aarde achterblijft, haar roeping wijzen voor de eeuwen, die komen en haar de belofte nalaten van zijn blijvende tegenwoordigheid.

Zie, daar opent Hij den mond en Hij spreekt met grooten nadruk: **Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.**

Is dat geen koninklijke proclamatie van Hem, die gereed staat Zijn regiment in te gaan en Zijn troon te bestijgen in den hemel der hemelen?

Op drie bijzonderheden moet hierbij wel gelet.

Ten eerste, dat Jezus hier gewaagt van een macht, die Hem is gegeven.

Hij spreekt nu dus niet als Zoon van God.

Als Zoon des Vaders bezit Hij Souvereine macht van eeuwigheid in Zichzelf en kan er dus geen sprake zijn van een macht, die Hem zou zijn gegeven.

Vervolgens, Christus is Koning over Zijn kerk.

Hij is daartoe gezalfd in den raad des vredes.

Hij regeert Zijn kerk van uit den hemel door Zijn Woord en Geest.

Maar ook van dit Koningschap alleen getuigt Jezus nu niet.

Immers Hij gewaagt van een allesomvattende macht in hemel en op aarde, die zich dus veel wijder uitstrekt dan het leven Zijner kerk.

En dan nog ten derde.

Jezus laat deze proclamatie hooren eerst nu.

Hij is aan het einde van Zijn aardsche loopbaan. De staat der vernedering ligt achter Hem.

Hij heeft Zijn Middelaarschap daarin volbracht. Door vele gewisse kenteekenen heeft Hij de waarachtigheid van Zijn opstanding bewezen.

En nu zal Hij den hemel binnengaan.

Een nieuwe bedeeling breekt aan. Het tijdperk van Christus' Middelaarsheerlijkheid.

Hij komt nu tot glorie als Middelaar aan de rechterhand Zijns Vaders.

En nu weerklinkt het: **Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.**

Hij ontvangt nu den naam boven allen naam, het loon op Zijn vernedering.

De vervulling der toezegging van Gods raad: Eisch van Mij en Ik zal u geven de volken tot uw erfdeel en de einden der aarde tot uwe bezitting.

Met het oog op Zijn kerk, die uittreedt uit het nationale leven van Israël en die nu vergaderd zal worden uit alle oorden der wereld worden

Hem als Middelaar alle dingen in hemel en op aarde in handen gegeven.

Met Zijn hemelvaart neemt de Christusregering een aanvang.

De Vader regeert alle dingen door Christus tot op diens wederkomst.

Dan, als de Christusregering zal zijn voltooid, legt de Middelaar Zijn heerlijkheid af, geeft Hij de macht weer aan Zijn Vader, opdat in den gloriestaat van het eeuwige leven Gods volk zich verlustige in de onmiddellijke regering van den ewigen God.

Maar tot op dien dag regeert Christus over alle dingen in hemel en op aarde.

Dat verklaart den verrassenden voortgang van het Evangelie, door veelszins ongeleerde mannen gepredikt en door machtige wereldkeizers tevergeefs wederstaand.

De geschiedenis gaf te aanschouwen de wereldveroverende kracht van het Woord Gods, den val van het heidendom, de verstrooiing der Joden, de gedaanteverandering van heel het wereldleven, de kersteuning van zeden en gewoonten, van wetenschap en kunst — en het was alles vrucht van Christus' Middelaarsmacht in hemel en op aarde.

Wij leven nu in dagen van afval en teruggang.

Dat is geen streep door de Christusregering.

Want Zijn eigen Woord heeft voorspeld, dat het alzo komen moest.

Het eenmaal gekerstend Europa neigt ten ondergang.

En in het Oosten komen de machten op die zich voorbereiden tot een machtige worsteling met het Christendom.

Het heidendom herleeft onder de aanstoking van fanatieke Joden en afvallige Christenen en maakt zich op om zich te werpen op alles wat aan den Christus herinnert.

Dat wordt de eindworsteling, die ten slotte de Christusregering in een vollen triomf tot voltooiing zal brengen en waarin over heel het wereldronde zal openbaar worden, dat aan den Christus gegeven is alle macht in hemel en op aarde.

Christen, geloof dat Woord van uw Middelaar.

Hij regeert. Hij alleen. Hij over alle dingen. Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

Vertrouw daarop in leven en sterven.

Rust mijn ziel, uw God is Koning.

Heel de wereld Zijn gebied.

J. G. KUNST.

KERKELIJK LEVEN.

Rapport inzake het Vrouwenkiesrecht.

II.

Ken Ds C. Lindeboom zich met het rapport van zijn mede-deputaten niet vereenigen, hij geeft van zijn gevoelen rekenschap in een „Memorie“.

Ook die Memorie is evenals het Rapport zelf een ernstig stuk werk, de overweging overwaard.

In een noot aan het begin maakt hij bezwaar tegen den term „Vrouwenkiesrecht“. Die term toch, zoo licht hij toe, „is afkomstig van het politiek terrein en kan, overgebracht op dat der kerk, licht misverstand wekken. Beter ware het, de vraag, die ons bezig houdt, aldus te formuleren: Zijn ook de vrouwelijke leden der gemeente gerechtigd en geroepen deel te nemen aan de verkiezing van ambtsdragers?“

Een korten term, welke „Vrouwenkiesrecht“ vervangen kan, biedt hij evenwel niet.

Het vermoeden ligt voor de hand, dat de overige Deputaten dien term, waarmee zij op zichzelf wel niet hoog zullen wegloopen, juist om zijn kortheid hebben behoorden.

Trouwens, dit woord werd, gelijk Ds Lindeboom ook zelf opmerkt, reeds door de Generale Synode van Utrecht gebruikt.

Een eventueel beter woord zal dunkt ons door allen gaarne worden aanvaard.

De Memorie van Ds Lindeboom bevat ongeveer twee bladzijden meer dan het Rapport.

Klaarblijkelijk heeft hij voor de ontwikkeling van zijn gevoelens moeten wekeren met de ruimte.

Hij kleepte zijn argumenten in een zeer zakelijk gehouden vorm en veroorloofde zich geen enkele uitweiding.

Maar daarom leent zijn Memorie zich ook minder voor een beknopte weergave.

Beknopter dan hijzelf deze kwestie behandelde, kan het schier niet.

Daarom lijkt het ons gewenscht van hem iets meer te citeeren, dan wij van het Rapport deden.

Allereerst dan richt Ds Lindeboom zich tegen de uitspraak van het Rapport, dat de invoering van het vrouwenkiesrecht reeds daarom niet raadzaam is, „omdat de gegevens, die de Heilige Schrift ons biedt, eer tegen dan voor de toekenning van het kiesrecht aan de vrouw pleiten, en in elk geval van een recht der vrouw om mede te stemmen op grond van Gods Woord geen sprake kan wezen“.

Daartegenover merkt hij op:

Deze uitspraak mist o. i. allen grond.

Wat de gegevens betreft, die de Heilige Schrift biedt, de commissie rekent hiertoe ook Hand. 1:15—26. Deze pericope echter geeft inzake de aanhangige vraag geen licht, aangezien daarin wordt medegedeeld de verkie-

zing van een apostel, welke verkiezing niet door stemmen der gemeentelieden is bestid, maar door het lot, d. i. door God zelf; gelijk van den Heere geboden was: „Gij, kenner der harten van allen, wijs van deze twee éénen aan, dien Gij uitverkoren hebt“.

Maar ook afgezien hiervan moet aan de argumentatie met betrekking tot dit Schriftgedeelte alle bewijskracht worden onttogen. Al zou het juist zijn, dat in Hand. 1:15 broeders moest worden gelezen in plaats van discipelen, dan volgt daaruit allermint, dat de verkiezing van een apostel zou hebben plaats gevonden „in een samenkomst, waar alleen de broeders aanwezig waren“.

Ten eerste worden in vers 15 de aanwezigen onder omschreven als „een schare van ontfrent honderd en twintig personen“, welk woord schare in den regel gebruikt wordt van een menigte, bestaande uit mannen en vrouwen.

En ten tweede mag niet worden voorbijgezien het verband, waarin vers 15 staat tot vers 14, waar gezegd wordt: „Deze allen waren eendrachtiglijk volhardende in het bidden en smeeken, met de vrouwen, en Maria, de moeder van Jezus, en met Zijne broeders“. Petrus trad, vers 15, blijkbaar op in dezelfde opperzaal, als waarvan tevoren gesproken was (vers 13). Hij deed dit „in dezelfde dagen“. Het Grieksche woord, hier voor de zelfde gebruikt, wijst op een zeer nauw verband met wat onmiddellijk vooraangaat. Bedoeld worden de dagen, toen de apostelen met de vrouwen bijv. en bijeenkwamen tot volhardend gebed om den Heiligen Geest.

Dat uit de aanspraak van Petrus in vers 16 „Mannen broeders“ zou blijken, dat alleen de aanwezige mannen tot het verkiezingswerk werden opgeroepen, kan evenmin worden toegegeven als dat in het „broeders“ van Hand. 6:3 de aanwijzing zou liggen, dat de „menigte der discipelen“, vers 2, die geroepen werd tot verkiezing van diakenen, alleen uit mannen zou hebben bestaan.

Immers, wanneer de apostelen zich richten tot de geheele gemeente, zijn zij gewoon, deze steeds aan te spreken met „broeders“: zie Rom. 1:13, 7:1, 10:1, 1 Cor. 2:1, 3:1, 4:6, 10:1, 11:2, 12:1, 15:1, 58, 16:15 en vele andere plaatsen. Slechts dan worden door hen de zusters uitdrukkelijk genoemd en aangesproken, als zij iets hebben te zeggen dat speciaal haar geldt. Van de aanspraak „broeders en zusters“ bedienen zij zich nooit. Altijd gaat bij hen de man voorop, wordt de vrouw in den man begrepen. Zóó b.v. in de adressen en zegengroeten der zendbrieven: den heiligen, Rom. 1:7, Ef. 1:1, Fil. 1:1; den geheiligden in Christus Jezus, 1 Cor. 1:2, waar zij steeds den mannelijken geslachtsvorm gebruiken, evenals in de groetenissen aan het slot. Het is de geheele gemeente, ook haar vrouwelijke leden, die zij onder den naam van „broeders“ of andere woorden in den mannelijken geslachtsvorm saamvatten. Zij begripen de vrouw in den man, maar niet met de bedoeling, haar „op te lossen“ in den man en zoo haar eigen recht en plicht, haar werk en eere te miskennen. Wat in Efze 6 gezegd wordt tot de vaders, vers 4, de dienstknechten, vers 5, de heeren, vers 9, geldt toch zeker ook de moeders, de dienstmaagden, de vrouwen? Is er wel ééne vermaning, met „broeders“ ingeleid, die niet tevens tot de zusters gericht wordt? Als b.v. Paulus, Ef. 6:10, zegt: „Voorts, mijne broeders, wordt krachtig in den Heere“, of, 1 Thess. 5:25: „Broeders, bidt voor ons“, zou hij dan ook niet aan de vrouwelijke gemeenteleden hebben gedacht? Wie zal op grond van Jac. 5:9: „Zucht niet tegen elkander, broeders!“ met ernst durven beweren, dat dit zuchten den zusteren wel geoorloofd is?

Indien uit Hand. 6 iets valt af te leiden voor de vraag, die ons bezighoudt, dan pleit dit voor het deel-nemen der vrouwen aan de verkiezing. In vers 5 lezen we: „Dit woord behaagde aan alle de menigte, en zij verkoren Stefanus, enz.“. Vergelijk hierbij Hand. 14:23: „En als zij (de apostelen) hun in elke gemeente met opsteken der handen onderling verkoren hadden...“; hier is zelfs geen sprake van de „broeders“, maar van de gemeente, waartoe mannen en vrouwen behoorden.

Wat o. i. alles afdoet, is: dat van de in de Gereformeerde Kerken ten onzent gebruikelijke wijze van verkiezen van ambtsdragers in het Oude en Nieuwe Testament geen enkel voorbeeld kan worden aangewezen. Evenmin vinden wij dienaangaande eenig gebod of eenigen wett. In Hand. 1:23 is sprake van de vorming van een tweetal, hetzij dan door de apostelen of door de schare van „discipelen“ of „broeders“, in wier midden Petrus optrad. Over dat tweetal werd niet „gestemd“; het staat dus niet op één lijn met, maar is geheel iets anders dan de onder ons gebruikelijke „nominatie“, waaruit de kerkleden stemmen. Het „stellen“ van Jozef en Matthias was een „voorstellen“ van beiden aan den Heere, die door het lot den door Hem verkorene aanwees. Afgezien dus van het feit, dat Hand. 1:15 v. de verkiezing medeelt van een apostel — wat uiteraard een eenig geval was, dat zich nooit kan herhalen — heeft de wijze, waarop die verkiezing geschiedde, in geen enkel opzicht iets te zeggen voor de verkiezing van ambtsdragers in de gemeente, toen noch later.

Datzelfde geldt van de wijze der verkiezing van de eerste diakenen, Hand. 6. Er staat: „zij verkoren“, vers 5. Zelfs indien met „zij“ alleen „de broeders“ werden bedoeld, zou slechts dit blijken: dat de broeders zonder nominatie, door de apostelen gemaakt — de apostelen immers droegen aan de broeders op, „om te zien naar zeven mannen“, vers 3, maar noemde geen namen — gekozen hebben uit al de mansleden. Indien Hand. 6:1—6 een aanwijzing bevat voor onze kerken, dan volgt er dit uit: dat de kerkeraad a. de leden (hetzij dan alleen mannelijke, of ook vrouwelijke) moet laten kiezen uit al de broeders der gemeente; en b. die verkorenen in het ambt moet zetten. Maar — voorzover ons bekend — is er geen enkele onzer kerken, welker kerkeraad de gemeente, zonder nominatie, uit al de mansleden laat kiezen. En terecht. Reeds de kerken der Afcheiding hebben, toen in het midden der vorige eeuw in Gelderland's Achterhoek die praktijk werd gevolgd, deze als „independantisch“ veroordeeld.

Wij r
a. da
rechtstr
Titus 12
langs am
naston
h. das
verkiezi
voor de
c. dat
eer plei
verkiezi
door he
meen v
zen was
goddelij
men“. K
der dia
Wa
en 6 v
meenen
te moete
„getoon
andere
waar hij
is, dat G
knechten
niet alle
den prof
commissi
niet afge
toekwam
ambtsdr
dat Petu
verkiezin
den gezop
Heiligen
het meer
daaruit, i
de verkie
ring, wa
Rapport
dit werk
man n e
ten eenen
die juist
die met l
de kwestie
gesproken
echter de
zegd kan
de vrouw
in strijd
Men zie
bewijs in
Hij toets
deden, pu
Hij komt
Rapport.
Volgens
materie n
Maar he
argumente
Het wijs
de apostel
Zijn schep
waaruit hij
het kerke
Het kon
nemen der
dragers.
Ds Linde
in die
niet allen
nen man
den man, v
en ten alle
te schikken
Wien zij g
zijn bedoel
handhaven
ook uit de
eigen man
stemming n
gezin nog
dan die tus
zijn onderw
inwonende
gelaten, zij
dragers uit
dien onder
vrouw niet
een zoon t
worden toe
wordt is p
het profetec
opgelegd. D
kerk haat
meezing
ken bij open
nog kunnen
te leeren of
derheid aan
men“ echte
aftefering.
Dit alles
„dat in de
wél van pro
oorloofd an
andere wer
niet van me
dragers, zeg
geen argum
tegen, ver
wardt, vóór